

Dokter Klinkertweg 18
8025 BS Zwolle
038-455 9851
info@mccklik.nl

PIJN P

Pijn met lichamelijke oorzaak

1^e druk 2001
3^e druk 2019

Samengesteld door huisartsen uit regio Zwolle, anesthesiologen en pijnspecialisten uit Isala en becommentarieerd door specialist ouderengeneeskunde, openbare apothekers en apothekers uit Isala. Deze werkafspraken is een aanvulling op de [NHG standaard Pijn \(M106 2018\)](#). Er wordt verwezen naar het [Formularium Zwolle-Meppel](#), Hoofdstukken: [Pijn](#) en [Neuropathische pijn](#).

ALGEMENE OPMERKINGEN

Nociceptieve pijn	Veroorzaakt door inflammatie en/of weefselbeschadiging
Neuropathische pijn	Veroorzaakt door beschadiging of compressie van zenuwweefsel. Deze pijn is moeilijker te behandelen en vaak minder gevoelig voor opioïden
Ernst van de pijn	Gebruik de NPRS (Numeric Pain Rating Scale) score van 1-10 (vaak VAS-score = visueel analoge schaal genoemd).
Controles pijnmedicatie	<ul style="list-style-type: none">• Huisarts houdt de regie• Evalueer na elke stap in de medicatie• Reageert de pijn op de medicatie, is er een nieuwe pijn-oorzaak bijgekomen, wordt de medicatie goed ingenomen/opgenomen, speelt depressie of slaapgebrek of angst of uitputting een rol

NOCICEPTIEVE PIJN

Volg de [NHG standaard Pijn](#) of [Formularium Zwolle-Meppel](#), [Pijn](#).

Aanvullend op de pijnladder in het [Formularium Zwolle-Meppel](#):

NSAID-paracetamol	Combinatie paracetamol-NSAID kan nuttig zijn
Tramadol	Zwak opioïd. Cave: bijwerkingen overeenkomend met andere opioïden. Start met lage dosering bij ouderen. Gebruik daarvoor tramadol druppels
Opioïden	Bij voorkeur gebruiken bij <i>acute pijn</i> en terughoudend zijn bij chronische pijn i.v.m. verslavend effect Bepaal de dosering individueel. De behoefte is persoonlijk. Denk aan MGA (met gereguleerde afgifte) preparaat <i>Misselijkheid</i> is voorbijgaand, vooral in de eerste week <i>Sufheid</i> verdwijnt na enkele dagen gebruik <i>Obstipatie</i> treedt vrijwel altijd op. Start met laxantia zoals lactulose of macrogol <i>Urineretentie, zweten, droge mond, jeuk, verwardheid, delier</i>
Bijwerkingen	
Methadon gebruik	Bij methadon is er risico op stapeling. Overweeg consultatie van de pijnpoli of in de terminale fase het PACT-team
Omreken tabel	Zie omreken tabel of ga naar Pallialine . Ook is er de OmrekenApp.
CSCI	Continue subcutane infusie. Regel dit met het specialistisch team van de thuiszorg. <ul style="list-style-type: none">• Denk hieraan bij: misselijkheid, braken, dyspnoe, sterk wisselende pijn, wanneer orale intake moeizaam is. Het geeft de patiënt meer controle over de pijn

Startdosering

- Gebruik morfinehydrochlorideti Hydraat (**Sendolor®**) infuuszakje 10 mg/ml en start met 5 mg/uur inloop
- Een bolus-dosering bestaat uit de uur-dosering en kan 1-2 keer per uur bijgedrukt worden
- Gebruik de [omrekentabel](#) indien de patiënt al pijnmedicatie gebruikte. Cave bij rotatie kan het effect sterker zijn dan verwacht
- Overweeg of haloperidol of midazolam toevoeging wenselijk is. Gebruik dit niet in dezelfde cassette

NEUROPATHISCHE PIJN

Volg de *NHG standaard Pijn* en het *Formularium Zwolle-Meppel*, *Neuropathische pijn*.

Aanvullend op het Formularium Zwolle-Meppel:

Dexamethason

Een dosering van 8 mg dd 5 dagen bij **compressie van zenuwen** (bv. acute heftige HNP) en in de terminale fase van oncologische hersentumoren, dwarslaesies, intracranieële drukverhoging. Indien de zenuw beschadigd is reageert de pijn minder goed op corticosteroïden.

Tramadol Verwijzing Pijnpoli

Kan ook bij neuropathische pijn gebruikt worden. Bij ernstig invaliderende onbehandelbare pijnen met een duidelijke lichamelijke oorzaak. Overleg eventueel met de anesthesioloog via de pijnpoli over mogelijkheden. Denk hierbij aan:

- TENS
- Pulsed Radio Frequente behandeling
- Ruggenmerg stimulatie
- Ketamine of lidocaïne infusen
- Plexus blokkades

PIJN BIJ SPECIFIEKE DIAGNOSES, SYNDROMEN

Coccygodynie

- Drukontlasting met kussens
- Verwijs naar de bekken bodem(fysio)therapeut
- Verwijs naar pijnpoli voor een ganglion van Impar-blokkade of caudaalblok

ACNES

Anterior Cutaneous Nerve Entrapment Syndrome. Een lokale infiltratie met lidocaïne 3 ml / kenacort 10 kan door de huisarts worden toegepast.
Verwijs zo nodig naar de pijnpoli.

CRPS 1 en 2

Complex Regional Pain Syndrome: een pijnstoornis met een ontregeld herstelproces.

Type 1 is *zonder* zenuwschade.

Type 2 is *met* zenuwschade.

Therapie

- Start paracetamol en NSAID eventueel gecombineerd met amitriptyline
- Start zo snel mogelijk met mobiliseren onder leiding van de fysiotherapeut
- Bij uitblijven van verbetering na enkele weken verwijs naar de Revalidatie Isala voor PEPT (Pain Exposure Physical Therapy)

Herpes zoster acuta	Een epidurale injectie met corticosteroïden kan gedurende 8 weken de pijn verminderen. Verwijs de patiënt daarvoor in een vroeg stadium (binnen 6 weken) naar de pijnpoli. Bloedverdunding dient gestopt te worden iom het TEC.
Post-herpetische pijn	Overweeg nog: <ul style="list-style-type: none"> • Lidocaïne crème, Capsaïcine crème • Lidocaïne pleister 5% (niet vergoed) • Capsaïcine pleister (Qutenza®) via de pijnpoli
Mortonse neuralgie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dd: tarsaal tunnel syndroom, stressfractuur van metatarsalia. Bij twijfel verwijs naar neuroloog. ➤ Ontlast MTP III met een voorvoetsteun ➤ Overweeg lokale infiltratie met Marcaine/Kenacort (bupivacaine/triamcinolon)
Neuroom	Ontstaat na een zenuwtrauma. Uitstralende pijn. Behandel met lokaal anestheticum, cryotherapie of chirurgisch ingrijpen via de pijnpoli.
Oncologische pijnen	Overleg met / verwijs naar de pijnpoli. Mogelijke therapieën zijn: <i>epidurale of intrathecale katheter, centrale intraveneuze katheter, chordotomie, hypogastricus blokkade, intercostaal blok, neurolytisch zadelblok of blok van ganglion van Impar</i>
Coeliacus blokkade	Bij pijn in epigastrio uitstralend naar de rug bij bv maagca, levermeta's, pancreasca. Overweeg deze invasieve ingreep in een vroeg stadium. Overleg telefonisch met de pijnpoli. De ingreep moet op de OK ingepland worden en vereist 1 nacht opname. Een dwarslaesie behoort tot de (zeldzame) risico's. Het effect houdt 3-6 maanden aan.
Osteoporotische fractuur	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Epidurale blokkade: in het acute stadium ➤ Percutane facetdenervatie ➤ Korset
Hoofdpijn na lumbaal punctie	Bij liggen geen hoofdpijn, bij zitten hoofdpijn. Vaak postpartum. Adviseer paracetamol en ruim drinken. Overweeg verwijzing voor een 'blood-patch' na 2-3 dagen
Trigeminusneuralgie	Schietende pijn bij praten of aanraken van het n.trigeminus gebied. Indien onvoldoende reactie op medicatie verwijs naar de neuroloog voor verdere diagnostiek.

LANGDURIGE PIJN ZONDER LICHAMELIJKE OORZAAK

Zie de MCC Klik [Werkafpraak Langdurige pijn.](#)